T091 ATĐ 3 (57) Luận A Tỳ Đạt Ma Đại Tỳ Bà Sa Q50-Kiết Uẩn-Luận về Bất Thiện

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 50 899

LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA QUYEÅN 50

LUAÄN VEÀ BAÁT THIEÄN (Phaàn 5)

Coù baûy tuøy mieân, ñoù laø tuøy mieân Duïc tham, tuøy mieân Saân nhueá, tuøy mieân Höõu tham, tuøy mieân Maïn, tuøy mieân Voâ minh, tuøy mieân Kieán vaø tuøy mieân Nghi. Hoûi: Baûy tuøy mieân naøy laáy gì laøm töï taùnh? Ñaùp: Laáy chín möôi taùm söï laøm töï taùnh, ñoù laø tuøy mieân Duïc tham- Saân nhueá ñeàu laáy naêm boä cuûa coõi Duïc laøm möôøi söï; tuøy mieân Höõu tham ñeàu laáy naêm boä cuûa coõi Saéc-Voâ saéc laøm möôøi söï; tuøy mieân Maïn-Voâ minh ñeàu laáy naêm boä cuûa ba coõi laøm ba möôøi söï; tuøy mieân Kieán ôû ba coõi ñeàu coù möôøi hai loaïi laøm ba möôøi saùu söï; tuøy mieân Nghi ôû ba coõi ñeàu coù boán boä laøm möôøi hai söï. Vì vaäy, baûy tuøy mieân naøy laáy chín möôi taùm söï laøm töï taùnh. Ñaõ noùi veà töï taùnh, nay seõ noùi ñeán nguyeân côù. Hoûi: Vì sao goïi laø Tuøy mieân, Tuøy mieân coù nghóa laø gì? Ñaùp: Nghóa vi teá, nghóa tuøy taêng, nghóa tuøy raøng buoäc, laø nghóa cuûa tuøy mieân. Nghóa vi teá laø nghóa cuûa tuøy mieân, laø haønh töôùng vi teá cuûa baûy loaïi nhö Duïc tham..., nhö baûy cöïc vi hôïp thaønh neân Saéc vi teá. Nghóa tuøy taêng laø nghóa cuûa tuøy mieân, laø baûy loaïi nhö Duïc tham...coù ôû khaép nôi, taát caû caùc phaùp höõu laäu vi teá thaûy ñeàu tuøy taêng, cho ñeán neân cöïc vi; hoaëc trong khoaûng, neân saùt-na, baûy loaïi nhö Duïc tham ...ñeàu tuøy taêng. Nghóa tuøy raøng buoäc laø nghóa cuûa tuøy mieân, laø nhö bay giöõa hö khoâng thì hình aûnh döôùi nöôùc cuõng ñi theo; bay giöõa hö khoâng laø chim, bôi ôû döôùi nöôùc laø caù, chim duøng söùc löïc cuûa ñoâi caùnh muoán bay qua bieån roäng, trong nöôùc coù loaøi caù coá gaéng giöõ laáy töôùng ñoù, roài daáy leân nghó raèng: Khoâng coù loaøi chim bay naøo coù theå vöôït qua bieån roäng ñöôïc, chæ tröø ra chim chuùa coù ñoâi caùnh tuyeät vôøi raát maïnh meõ nahnh choùng. Ngay laäp töùc ñuoåi theo hình aûnh ñoù, chim bay moûi caùnh rôi xuoáng nöôùc, caù lieän

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 50 900 nuoát laáy chim. Nhö vaäy, tuøy mieân luoân luoân hieän khôûi coù theå taùc yù phi

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 50 901

lyù ñoái vôùi taát caû caùc phaàn vò, naáu luùc hieän roõ tröôùc maét thì nhaän laáy quaû ñaúng löu hoaëc laø quaû dò thuïc. Laïi nöõa, nghóa vi teá laø nghóa cuûa tuøy mieân, laø döïa vaøo töï taùnh maø noùi; nghóa tuøy taêng laø nghóa cuûa tuøy mieân, laø döïa vaøo taùc duïng maø noùi; nghóa tuøy raøng buoäc laø nghóa cuûa tuøy mieân, laø döïa vaøo söï raøng buoäc gaëp phaûi maø noùi. Laïi nöõa, nghóa vi teá laø nghóa cuûa tuøy mieân, laø döïa vaøo töï taùnh maø noùi; nghóa tuøy taêng laø nghóa cuûa tuøy mieân, laø döïa vaøo töông tuïc maø noùi; nghóa tuøy raøng buoäc laø nghóa cuûa tuøy mieân, laø döïa vaøo taäp khí kieân coá maø noùi. Laïi nöõa, nghóa vi teá laø nghóa cuûa tuøy mieân, laø döïa vaøo tuøy mieân quaù khöù maø noùi; nghóa tuøy taêng laø nghóa cuûa tuøy mieân, laø döïa vaøo tuøy mieân hieän taïi maø noùi; nghóa tuøy raøng buoäc laø nghóa cuûa tuøy mieân, laø döïa vaøo tuøy mieân vò lai maø noùi. Laïi nöõa, nghóa vi teá laø nghóa cuûa tuøy mieân. Laø döïa vaøo haønh töôùng maø noùi; nghóa tuøy taêng laø nghóa cuûa tuøy mieân, laø döïa vaøo sôû duyeân raøng buoäc maø noùi; nghóa tuøy raøng buoäc laø nghóa cuûa tuøy mieân, laø döïa vaøo töông öng raøng buoäc maø noùi. Laïi nöõa, nghóa vi teá-nghóa tuøy taêng laø nghóa cuûa tuøy mieân, laø döïa vaøo tuøy mieân töông öng maø noùi; nghóa tuøy raøng buoäc laø nghóa cuûa tuøy mieân, laø döïa vaøo tuøy mieân khoâng töông öng maø noùi. Hoûi: Tuøy mieân ñeàu töông öng vôùi caùc taâm..., noùi raèng döïa vaøo khoâng töông öng maø noùi laø nhö theá naøo? Ñaùp: Trong naøy ñoái vôùi phaùp coù theå thieát laäp teân goïi tuøy mieân, coù ñöôïc tuøy mieân cho neân noùi laø tuøy mieân. Caùc sö nöôùc ngoaøi ñöa ra caùch noùi nhö vaäy: Do boán loaïi nghóa cho neân goïi laø tuøy mieân, ñoù laø nghóa vi teá, nghóa tuøy nhaäp, nghóa tuøy taêng, nghóa tuøy raøng buoäc, laø nghóa cuûa tuøy mieân. Nghóa vi teá laø nghóa cuûa tuøy mieân, nghóa laø haønh töôùng töï taùnh cuûa Duïc tham... ñeàu heát söùc vi teá. Nghóa tuøy nhaäp laø nghóa cuûa tuøy mieân, nghóa laø Duïc tham... tuøy nhaäp noái tieáp nhau khoâng coù gì khoâng roäng khaép; nhö daàu ôû trong haït vöøng-chaát nhôøn ôû trong cuïc môõ, taát caû ñeàu coù khaép. Nghóa tuøy taêng laø nghóa cuûa tuøy mieân, nghóa laø Duïc tham... ôû trong töông tuïc laàn löôït xoay voøng maø tuøy taêng, nhö treû thô buù söõa meï. Nghóa tuøy raøng buoäc laø nghóa cuûa tuøy mieân, laø nhö chim bay giöõa hö khoâng maø hình aûnh cuõng ñi theo ôû döôùi nöôùc. Laïi nöõa, nghóa vi teá laø nghóa cuûa tuøy mieân, laø döïa vaøo töï taùnh maø noùi; nghóa tuøy nhaäp laø nghóa cuûa tuøy mieân, laø döïa vaøo töông öng maø noùi; nghóa tuøy taêng laø nghóa cuûa tuøy mieân, laø döïa vaøo haønh töôùng maø noùi; nghóa tuøy raøng buoäc laø nghóa cuûa tuøy mieân, laø döïa vaøo söï raøng buoäc gaëp phaûi maø noùi. Caàn phaûi duøng ba söï ñeå bieát roû caùc tuøy mieân: 1. Bôûi vì töï taùnh.

2. Bôûi vì quaû. 3. Bôûi vì Boå-ñaëc-giaø-la. Bôûi vì töï taùnh, thì tuøy mieân Duïc tham nhö aên Höng cöø, tuøy mieân Saân nhueá nhö aên vaät chua cay, tuøy mieân Höõu tham nhö aùo cuûa meï vuù, tuøy mieân Maïn nhö ngöôøi kieâu ngaïo, tuøy mieân Voâ minh nhö keû muø loøa, tuøy mieân Kieán nhö ngöôøi laïc ñöôøng, tuøy mieân Nghi nhö ñöùng tröôùc ñöôøng reõ. Bôûi vì quaû, thì tuøy mieân Duïc tham nhö taäp, nhö

tu, neáu ñaõ gaây ra nhieàu thì seõ sinh ra caùc loaøi chim boà caâu-chim seõ-chim uyeân öông... tuøy mieân Saân nhueá nhö taäp, nhö tu, neáu ñaõ gaây ra nhieàu thì seõ sinh trong caùc loaøi ong-boø caïp, raén ñoäc...; tuøy mieän Höõu tham nhö taäp, nhö tu, neáu ñaõ gaây ra nhieàu thì seõ sinh ñeán coõi Saéc-Voâ saéc; tuøy mieân Maïn nhö taäp, nhö tu, neáu ñaõ gaây ra nhieàu thì seõ sinh vaøo doøng hoï thaáp heøn; tuøy mieân Voâ minh nhö taäp-nhö tu, neáu ñaõ gaây ra nhieàu thì seõ sinh vaøo doøng hoï ngu si muø quaùng; tuøy mieân Kieán nhö taäp-nhö tu, neáu ñaõ gaây ra nhieàu thì seõ sinh vaøo doøng hoï ngoaïi ñaïo; tuøy mieân Nghi nhö taäp-nhö tu, neáu ñaõ gaây ra nghieàu thì seõ sinh vaøo doøng hoï ôû nôi bieân cöông heûo laùnh. Bôûi vì Boå-ñaëc-giaø-la, thì tuøy mieân Duïc tham nhö Nan-ñaø...; tuøy mieân Saân nhueá nhö Khí Hö-Chæ Man...; tuøy mieân Höõu tham nhö AÙt-tæ-ña, A-la-ñoà, OÁt-ñaït-laïc-ca..., tuøy mieân Maïn nhö ngöôøi kieâu ngaïo...; tuøy mieân Voâ minh nhö OÂ-loâ-taàn-loa, Baø-ca-dieáp-ba...; tuøy mieân Kieán nhö Thieän Tinh...; tuøy mieân Nghi nhö Ma-laïc-ca-töû. Hoûi: Taät-San vì sao khoâng thieát laäp tuøy mieân? Ñaùp: Bôûi vì hai loaïi aáy khoâng coù töôùng cuûa tuøy mieân. Laïi nöõa, tuøy mieân thì vi teá, maø hai loaïi aáy laïi voâ ñoäng. Laïi nöõa, tuøy mieân thì nheï nhaøng, maø hai loaïi aáy laïi raát naëng. Laïi nöõa, tuøy mieân thì maïnh meõ nhanh nhaïy, maø hai loaïi aáy laïi luoân luoân hieän haønh. Laïi nöõa, tuøy mieân laø phieàn naõo caên baûn, maø hai loaïi aáy laø ñaúng löu cuûa phieàn naõo; nghóa laø Taät laø ñaúng löu cuûa Saân nhueá, San laø ñaúng löu cuûa Duïc tham. Laïi nöõa, taäp khí cuûa tuøy mieân raát kieân coá, nhö ôû maët ñaát naøy sau khi nuùi röøng, caây coái bò ñoát chaùy, ngoïn löûa taét tuy ñaõ laâu maø maët ñaát haõy coøn noùng; taäp khí cuûa hai loaïi aáy khoâng kieân coá, nhö ôû maët ñaát naøy sau khi ñoát chaùy coû caây hoa laù, ngoïn löûa vöøa taét xong thì maët ñaát lieàn laïnh leõo. Laïi nöõa, thuøy mieân khoù ñieàu phuïc, maø hai loaïi aáy thì deã loaïi tröø, cho neân hai loaïi aáy khoâng thieát laäp tuøy mieân. Trieàn vaø caáu coøn laïi döïa theo hai loaïi aáy maø noùi. Coù chín kieát, ñoù laø kieát AÙi-kieát Nhueá-kieát Maïn-kieát Voâ minh-kieát Kieán-kieát Thuû- kieát Nghi-kieát San. Hoûi: Chín kieát naøy laáy gì laøm töï taùnh?

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 50 901

Ñaùp: Laáy neân traêm söï laøm töï taùnh, ñoù laø kieát AÙi-Maïn-Voâ minh ñeàu laáy naêm boä cuûa ba coõi laøm boán möôi laêm söï; kieát Nhueá chæ laáy naêm boä cuûa coõi Duïc laøm naêm söï; kieát Kieán coù möôøi taùm söï, ñoù laø Höõu thaân kieán-Bieân chaáp kieán ñeàu do kieán Khoå maø ñoaïn cuûa ba coõi laøm saùu söï, Taø kieán cuûa ba coõi ñeàu coù boán boä laøm möôøi hai söï; Kieát thuû coù möôøi taùm söï, ñoù laø Kieán thuû ôû ba coõi ñeàu coù boán boä laøm möôøi hai söï, Giôùi caám thuû ôû ba coõi ñeàu do kieán Khoå-Ñaïo maø ñoaïn laøm saùu söï; Kieát Nghi ôû ba coõi ñeàu coù boán boä laøm möôøi hai söï; kieát Taät-San ñeàu do tu maø ñoaïn cuûa coõi Duïc laøm hai söï. Vì vaäy, chín kieát naøy laáy neân traêm söï laøm töï taùnh. Ñaõ noùi veà töï taùnh, nay seõ noùi ñeán nguyeân côù. Hoûi: Vì sao goïi laø Kieát, Kieát coù nghóa laø gì? Ñaùp: Nghóa raøng buoäc, nghóa hôïp vôùi khoå, nghóa laãn taïp chaát ñoäc, ñoù laø nghóa cuûa Kieát. Nhöõng nghóa coøn laïi giaûi thích roäng ra nhö trong phaàn ba Kieát ñaõ giaûi thích. Nghóa toång quaùt veà caùc kieát

vaø töï taùnh cuûa moãi neân kieát nay seõ noùi roäng ra. Theá naøo laø kieát AÙi? Ñoù laø tham cuûa ba coõi. Nhöng tham cuûa ba coõi ôû trong chín kieát thieát laäp chung laø kieát AÙi; trong baûy tuøy mieân thieát laäp laø hai tuøy mieân, ñoù laø tham cuûa coõi Duïc goïi laø tuøy mieân Duïc tham, tham cuûa coõi Saéc-Voâ saéc goïi laø tuøy mieân Höõu tham; ôû trong caùc kinh khaùc thieát laäp laøm ba aùi, doù laø Duïc aùi-Saéc aùi vaø Voâ saéc aùi. Hoûi: Ba aùi naøy khaùc nhau theá naøo? Ñaùp: Caên taùnh do Ñöùc Theá Toân giaùo hoùa coù ba phaåm, vì ngöôøi coù caên taùnh nhanh nhaïy thì noùi veà neân kieát AÙi, vì ngöôøi caên taùnh trung bình thì noùi veà hai Tuøy mieân, vì ngöôøi caên taùnh chaäm chaïp thì noùi veà AÙi cuûa ba coõi. Laïi nöõa, do Ñöùc Theá Toân giaùo hoùa maø tu taäp coù ba loaïi, vì ngöôøi baét ñaàu tu taäp thì noùi veà neân kieát AÙi, vì ngöôøi tu taäp ñaõ thuaàn thuïc thì noùi veà hai Tuøy mieân, vaø ngöôøi vöôït leân treân taùc yù thì noùi ñeán AÙi cuûa ba coõi. Laïi nöõa, do Ñöùc Theá Toân giaùo hoùa maø vui thích coù ba loaïi, vì ngöôøi thích giaûn löôïc thì noùi veà neân kieát AÙi, vì ngöôøi thích môû roäng thì noùi ñeán AÙi cuûa ba coõi, vì ngöôøi thích giaûn löôïc vaø môû roäng thì noùi veà hai Tuøy mieân. Laïi nöõa, nghóa hôïp vôùi khoå laø nghóa cuûa Kieát, bôûi vì tham cuûa ba coûi ñeàu laøm cho höõu tình phaûi khoå chöù khoâng phaûi laø vui, cho neân thieát laäp neân kieát AÙi; nghóa tuøy taêng laø nghóa cuûa tuøy mieân, bôûi vì tham cuûa coõi Duïc tuøy taêng ôû phaàn beân ngoaøi, tham cuûa coõi Saéc-Voâ saéc tuøy taêng ôû phaàn beân trong, cho neân thieát laäp hai Tuøy mieân; nghóa nhieãm theo caûnh laø nghóa cuûa AÙi, bôûi vì caûnh cuûa coõi Duïc- Saéc-Voâ saéc ñaõ nhieãm tröôùc coù sai bieät, cho neân thieát laäp veà AÙi cuûa ba coõi. Theá naøo laø kieát nhueá? Ñoù laø muoán laøm toån haïi ñoái vôùi höõu tình.

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 50 903

Hoûi: Neáu muoán laøm toån haïi ñoái vôùi loaøi phi tình thì cuõng phaûi laø Nhueá, taïi sao laïi khoâng noùi? Ñaùp: Bôûi vì theo soá nhieàu maø noùi, nghóa laø kieát Nhueá naøy phaàn nhieàu muoán laøm toån haïi ñoái vôùi höõu tình, phaàn ít ñoái vôùi loaøi phi tình, cho neân khoâng noùi ñeán. Laïi nöõa, bôûi vì theo phaàn naëng maø noùi, nghóa laø muoán laøm toån haïi ñoái vôùi höõu tình thì toäi loãi aáy raát naëng, chöù khoâng phaûi laø ñoái vôùi loaøi phi tình, cho neân khoâng noùi ñeán. Laïi nöõa, bôûi vì theo phaàn goác maø noùi, nghóa laø kieát Nhueá naøy chuû yeáu laø muoán laøm toån haïi ñoái vôùi höõu tình, sau ñoù môùi ñoái vôùi loaøi phi tình thì cuõng daáy khôûi, cho neân khoâng noùi ñeán. Laïi nöõa, bôûi vì döïa vaøo töôûng maø noùi, nghóa laø ñoái vôùi loaøi phi tình neáu daáy khôûi kieát Nhueá, thì cuõng ôû nôi aáy khôûi leân töôûng ñoái vôùi höõu tình, cho neân chæ noùi daáy khôûi ñoái vôùi höõu tình. Theá naøo laø kieát Maïn? Ñoù laø baûy loaïi Maïn: 1. Maïn. 2. Quaù maïn. 3. Maïn quaù maïn. 4. Ngaõ maïn. 5. Taêng thöôïng maïn. 6. Ti maïn. 7. Taø maïn. Maïn, nghóa laø ñoái vôùi choã thua keùm thì cho mình laø hôn haún, ñoái vôùi choã ngang baèng thì cho mình laø ngang baèng, laøm cho taâm noåi cao leân. Quaù maïn, nghóa laø ñoái vôùi choã ngang baèng thì coi mình laø hôn haún, ñoái vôùi choã hôn haún thì cho mình laø ngang baèng, laøm cho taâm noåi cao leân. Man quaù maïn, nghóa laø ñoái vôùi choã hôn haún thì cho mình laø hôn haún, laøm cho taâm noåi cao

leân. Ngaõ maïn. nghóa laø ñoái vôùi naêm Thuû uaån thì cho laø Ngaõ-Ngaõ sôû, laøm cho taâm noåi cao leân. Taêng thöôïng maïn, nghóa laø chöa ñaït ñöôïc coâng ñöùc toát ñeïp maø cho laø mình ñaõ ñaït ñöôïc, laøm cho taâm noåi cao leân. Ti maïn, nghóa laø ñoái vôùi nhieàu ñieàu toát ñeïp cuûa ngöôøi khaùc maø cho laø mình thua keùm phaàn ít, laøm cho taâm noåi cao leân. Taø maïn, nghóa laø thaät söï hoaøn toaøn khoâng coù ñöùc maø cho laø mình coù ñöùc. Baûy maïn nhö vaäy goïi chung laø kieát Maïn. Theá naøo laø kieát Voâ minh? Ñoù laø khoâng hieåu bieát gì veà ba coõi; caùch noùi naøy laø hôïp lyù. Neáu ñöa ra caùch noùi naøy: Duyeân vôùi khoâng hieåu bieát gì veà ba coõi; thì ñuùng ra khoâng thaâu nhieáp Voâ minh duyeân vôùi voâ laäu. Theá naøo laø kieát Kieán? Ñoù laø ba kieán, töùc laø Höõu thaân kieán-Bieân chaáp kieán vaø Taø kieán, goïi chung laø kieát Kieán. Theá naøo laø kieát Thuû? Ñoù laø hai Thuû, töùc laø kieán Thuû vaø Giôùi caám thuû, goïi chung laø kieát Thuû.

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 50 904

Hoûi: Taïi sao trong naêm Kieán thì ba Kieán thieát laäp laø kieát Kieán, coøn hai kieán khaùc laïi thieát laäp laø kieát Thuû? Ñaùp: Vaøo luùc hôïp vôùi Khoå, bôûi vì teân goïi nhö nhau; nghóa laø ba kieán tröôùc cuøng laø teân goïi cuûa nöõ, hai kieán sau cuøng laø teân goïi cuûa nam, bôûi vì Kieán laø thanh chæ veà nöõ, Thuû laø thanh chæ veà nam. Laïi nöõa, vaøo luùc hôïp vôùi khoå, bôûi vì söï vieäc nhö nhau; nghóa laø kieát Kieán vaø kieát Thuû ñeàu thaâu nhieäp möôøi taùm söï. Laïi nöõa, bôûi vì thaâu nhieáp tuøy mieân cuõng nhö nhau, nghóa laø kieát Kieán vaø kieát Thuû ñeàu thaâu nhieáp möôøi taùm loaïi ôû trong chín möôi taùm tuøy mieân. Laïi nöõa, bôûi vì ba kieán tröôùc laø suy ñoaùn chöù khoâng phaûi laø chaáp laáy, cho neân cuøng thieát laäp laø kieát Kieán; hai kieán sau laø suy ñoaùn cuõng laø chaáp laáy, cho neân cuøng thieát laäp laø kieát Thuû. Laïi nöõa, ba kieán tröôùc ñeàu suy ñoaùn veà caûnh, cho neân cuøng thieát laäp laø kieát Kieán; hai kieán sau cuøng suy ñoaùn veà kieán, cho neân cuøng thieát laäp laø kieát Thuû. Theá naøo laø kieát Nghi? Ñoù laø phaân vaân ñoái vôùi Ñeá. Hoûi: Taïi sao coù kieát naøy phaân vaân ñoái vôùi Ñeá? Ñaùp: Bôûi vì muoán laøm cho ngöôøi nghi ngôø coù ñöôïc quyeát ñònh, nghóa laø nhö coù ngöôøi töø xa troâng thaáy vaät gì döïng ñöùng, lieàn sinh ra phaân vaân laø coïc goã hay laø con ngöôøi? Giaû söû ñoù laø ngöôøi thì ngöôøi aáy laø nam hay laø nöõ? Hoaëc laø thaáy hai con ñöôøng lieàn sinh ra phaân vaân, con ñöôøng naøy ñaõ ñi qua hay khoâng phaûi ñaõ ñi qua? Troâng thaáy hai boä y baùt cuõng sinh ra phaân vaân, boä naøy laø cuûa mình hay cuûa ngöôøi khaùc? Hoaëc nghi ngôø nhöõng loaïi naøy thaät söï laø kieát Nghi chaêng? Vì muoán laøm cho moái nghi ngôø aáy ñöôïc quyeát ñònh, cho neân nay hieån baøy moái nghi naøy chæ laø voâ phuù voâ kyù cuûa coõi Duïc laáy taø trí laøm Theå, chöù khoâng phaûi laø kieát Nghi thaät söï. Kieát Nghi thaät söï, ñoù laø phaân vaân ñoái vôùi boán Ñeá nhö Khoå... Theá naøo laø kieát Taät? Ñoù laø taâm ñoá kî. Theá naøo laø kieát San? Ñoù laø taâm giöõ gìn boûn xeûn. Hoûi: Taïi sao noùi hai töôùng naøy khaùc nhau? Ñaùp: Vì muoán laøm cho ngöôøi nghi ngôø ñoù ñöôïc quyeát ñònh, nghóa laø ngöôøi theá gian ñoái vôùi Taät noùi laø San, ñoái vôùi San noùi laø Taät. Ñoái vôùi Taät noùi laø San, nghóa laø nhö coù ngöôøi thaáy ngöôøi

khaùc coù ñöôïc nhöõng ñieàu toát ñeïp, taâm sinh ra ñoá kî, thì noùi ñoù laø San; nhöng thaät ra thì ñoá kî laø Taät chöù khoâng phaûi laø San. Ñoái vôùi San noùi laø Taät, nghóa laø nhö coù ngöôøi thaáy ngöôøi ta boûn xeûn giöõ gìn vôï con..., thì noùi ñoù laø Taät; nhöng thaät ra thì giöõ gìn boûn xeûn laø San chöù khoâng phaûi laø Taät. Vì muoán cho moái nghi ngôø aáy ñöôïc quyeát ñònh, cho neân noùi hai töôùng vuûa Taät vaø San

khaùc nhau. Hoûi: Taïi sao ôû trong möôøi Trieàn chæ thieát laäp San vaø Taät laøm kieát? Ñaùp: Bôûi vì chæ rieâng hai Trieàn naøy coù töôùng cuûa kieát, nhöõng Trieàn khaùc khoâng coù töôùng cuûa kieát, cho neân khoâng thieát laäp laøm kieát. Laïi nöõa, bôûi vì laáy sau ñeå hieån baøy tröôùc, cho neân chæ noùi hai loaïi, nghóa laø trong möôøi Trieàn thì Taät vaø San ôû sau cuøng, noùi sau laø kieát thì ñaõ hieån baøy nhöõng loaïi tröôùc. Laïi nöõa, bôûi vì Taät vaø San ñoäc laäp taùch rôøi hai loaïi, cho neân thieát laäp laøm kieát; nhöõng Trieàn khaùc thì khoâng nhö vaäy. Ñoäc laäp, nghóa laø töï löïc hieän haønh. Taùch rôøi hai loaïi, nghóa laø luoân luoân baát thieän. Hai trieàn Phaãn-Phuù tuy cuõng coù theå ñoäc laäp vaø cuõng taùch rôøi hai loaïi, maø töïa nhö tuøy mieân bò söï phaûn chieáu cuûa töôùng tuøy mieân laøm cho maát daïng, töôùng cuûa chuùng khoâng coøn hieän roõ cho neân khoâng thieát laäp laøm kieát. Bôûi vì nghóa naøy cho neân caùc sö nöôùc ngoaøi noùi hai loaïi naøy chính laø taùnh thuoäc tuøy mieân. Hoân traàm vaø tuøy mieânû khoâng coù naêng löïc ñoäc laäp, maø daáy khôûi nhôø löïc khaùc cho neân cuõng khoâng taùch rôøi hai loaïi, bôûi vì hoaëc laø baát thieän, hoaëc laø voâ phuùc, voâ kyù. Thuïy mieân vaø aùc taùc tuy cuõng ñoäc laäp maø khoâng taùch rôøi hai loaïi, thuïy mieân bao goàm thieän, baát thieän vaø voâ kyù, aùc taùc bao goàm taùnh thieän vaø baát thieän. Voâ taøm vaø voâ quyù tuy laø taùch rôøi hai loaïi maø khoâng phaûi laø ñoäc laäp. Chæ rieâng Taät vaø San ñoäc laäp taùch rôøi hai loaïi, bôûi vì khaùc vôùi töôùng cuûa tuøy mieân, cho neân thieát laäp laøm kieát. Laïi nöõa, bôûi vì Taät vaø San thaät laø thaáp heøn, raát ñaùng chaùn ngaùn rôøi boû, cho neân thieát laäp laøm kieát. Laïi nöõa, bôûi vì taùnh cuûa Taät vaø San raát thaáp heøn, traùi ngöôïc vôùi chaùnh lyù, cho neân thieát laäp laøm kieát. Nghóa laø ngöôøi khaùc toát ñeïp, veû vang ñoái vôùi mình khoâng toån haïi gì, vì sao ñoái vôùi ngöôøi ta baát ngôø sinh loøng ñoá kò? Tuy laø tích tuï traêm ngaøn taøi saûn quyù baùu nhöng cuoái cuøng khoâng theå caàm ñöôïc neân ñoàng ñeå mang ñeán cho ñôøi sau, taïi sao coá tình giöõ gìn, boûn xeûn maø khoâng giuùp cho ngöôøi khaùc Laïi nöõa, bôûi vì hai phaùp maø laøm cho caùc höõu tình ôû trong sinh töû nhaän chòu nhieàu ñieàu nhuït nhaõ, xaáu xa: 1. Khoâng coù uy ñöùc. 2. Heát söùc ngheùo tuùng. Khoâng coù uy ñöùc laø bôûi vì nhieàu taät ñoá, heát söùc ngheøo tuùng laø bôûi vì nhieàu keo kieät. Neáu ngöôøi khoâng coù uy ñöùc vaø heát söùc ngheøo tuùng, thì cha meï, anh em, vôï con, toâi tôù haõy coøn khinh mieät, huoáng gì ngöôøi khoâng phaûi laø thaân thích? Vì vaäy, trong möôøi trieàn kieát laäp hai loaïi naøy laøm kieát.

Laïi nöõa, Taät vaø San gioáng nhö cai nguïc vaø lính canh phoøng ñoái vôùi höõu tình ôû coõi duïc; nghóa laø nhö coù toäi nhaân bò nhoát ôû trong lao nguïc, thì coù hai ngöôøi lính canh phoøng nghieâm ngaët. Khoâng ñeå cho coù theå thoaùt ra, laïi coù khu vöôøn caây caûnh tranh nghiem, saïch seõ, coù hai ngöôøi canh giöõ khoâng ñeå cho coù theå ñi vaøo. Lao nguïc laø duï cho neûo aùc, vöôøn caây caûnh laø duï cho coõi ngöôøi-trôøi, cai nguïc laø lính canh phoøng laø duï cho Taät vaø San. Höõu tình ôû coõi duïc sôû dó bò nhoát ôû trong lao nguïc cuûa neûo aùc khoâng laøm sao coù theå thoaùt ra, laïi khoâng coù theå ñi vaøo vöôøn caây caûnh cuûa trôøi-ngöôøi, laø bôûi vì hai kieát Taät vaø San ngaên caûn. Nhö trong kinh noùi: “Luùc aáy Thieân Ñeá Thích ñi ñeán nôi Ñöùc Phaät, thöa hoûi nhö vaäy: bôûi vì kieát gì maø ngöôøi-trôøi vaø roàng A-toá-laïc … lieân tuïc noåi leân chieán tranh? Ñöùc Theá Toân baûo raèng: bôûi vì Taät vaø San” Hoûi: Caùc loaïi höõu tình hoaëc ñaày ñuû chín kieát, hoaëc coù saùu kieát, hoaëc coù ba kieát hoaëc hoaøn toaøn khoâng coù kieát. Ñaày ñuû chín kieát nghóa laø dò sinh coù ñuû raøng buoäc; coù saùu kieát nghóa laø dò sinh ñaõ lìa nhieãm duïc vaø thaùnh giaû chöa lìa nhieãm duïc; coù ba kieát nghóa laø Thaùnh giaû ñaõ lìa nhieãm duïc; hoaøn toaøn khoâng coù kieát nghóa laø baät A-la-haùn khoâng coù thaønh töïu hai kieát vaø neân kieát. Vì sao Ñöùc Phaät noùi laø do Taät-San maø ngöôøi-trôøi, roàng… lieân tuïc noåi leân chieán tranh? Ñaùp: Kinh aáy chæ noùi nhöõng ngöôøi giaøu sang thöôøng xuyeân hieän haønh kieát chöù khoâng noùi laø thaønh töïu, nghóa laø Thieân Ñeá thích toân quyù nhaát trong hai coõi trình, bôûi vì taät vaø san maø thöôøng xuyeân ñaùnh nhau vôùi chuùng Phi thieân, cho neân chæ noùi hai kieát. Laïi nöõa, bôûi vì Ñöùc Phaät quôû traùch Thieân Ñeá Thích, cho neân ôû trong kinh aáy môùi noùi hai kieát naøy, nghóa laø trong chöõ Thieân coù vò Toâ-ñaø hôn haún A-toá-laïc, trong cung A-toá- laïc coù ngöôøi nöõ ñoan chaùnh hôn haún chö Thieân kia, chö Thieân buûn xæn vò ngon cuûa mình, ganh tò myõ nöõ cuûa A-toá-laïc, coøn A-toá-laïc buûn xæn myõ nöõ cuûa mình, ganh tò vò ngon cuûa chö Thieân, chö Thieân vì myõ nöõ maø ñi ñeán xöù sôû cuûa A-toá-laïc, A-toá-laïc vì vò ngon laïi ñi ñeán cung cuûa chö Thieân, vì vaäy chö Thieân vaø A-toá-laïc thöôøng xuyeân kích ñoäng chieán tranh laø do Kieát Taät vaø San. “Luùc baáy giôø, Thieân Ñeá Thích cuøng vôùi A-toá-laïc vöøa ñaùnh nhau xong, taâm haõy coøn sôï haõi maø ñi ñeán nôi Ñöùc Phaät, thöa hoûi nhö vaäy: Bôûi vì kieát gì maø ngöôøi, trôøi vaø roàng, A-toá-laïc… lieân tuïc noåi leân chieán tranh?” YÙ cuûa trôøi kia hoûi raèng bôûi vì kieát gì maø chö Thieân vaø A-toá-laïc lieân tuïc xaûy ra chieán tranh, cho neân Ñöùc Phaät baûo raèng: Bôûi vì Taät vaø san. YÙ Ñöùc Phaät baûo raèng: Thieân chuùng caùc oâng vaø A-toá-laïc lieân tuïc phaùt ñoäng chieán tranh laø do kieát Taät vaø san, bôûi vì Taät vaø San laø tai hoïa

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 50 907

cuûa caùc oâng vaø cuõng laø gaùnh naëng laøm thöông toån cho caùc oâng, caùc oâng caån phaûi nhanh choùng rôøi boû! Hoûi: Saùu phieàn naõo caáu ueá taïi sao khoâng phaûi laø Kieát? Ñaùp: Bôûi vì töôùng thoâ ñoäng. Neáu töôùng vi teá raøng buoäc kieân coá thì coù theå thieát laäp laøm kieát, töôùng cuûa Caáu thoâ ñoäng maø nghóa raøng buoäc khoâng kieân coá, cho neân khoâng thieát laäp laøm kieát. Coù

chín möôi taùm tuøy mieân, ñoù laø heä thuoäc coõi Duïc coù ba möôi saùu tuøy mieân, heä thuoäc coõi Saéc-Voâ Saéc ñeàu coù ba möôi moát tuøy mieân. Ñaây chính laø duøng chín möôi taùm söï laøm töï taùnh. Danh nghóa cuûa tuøy mieân nhö tröôùc ñaõ giaûi thích. Hoûi: Vì sao noùi ñeán chín möôi taùm tuøy mieân naøy? Ñaùp: Laø yù cuûa ngöôøi soaïn luaän muoán nhö vaäy, nghóa laø Luaän Sö cuûa baûn luaän naøy tuøy theo yù muoán soaïn luaän maø khoâng traùi yù vôùi phaùp töôùng, cho neân khoâng caàn phaûi vaën hoûi. Laïi nöõa, bôûi vì ngaên chaën yù cuûa Sa-töø vöôùng theo vaên töø, nghóa laø coù Sa-moân chaáp tröôùng vaên töï, neáu taùch rôøi nhöõng ñieàu trong kinh ñaõ noùi, thì roát cuoäc khoâng daùm noùi gì. Hoï noùi nhö vaäy: ai coù trí tueä hôn ñöôïc Ñöùc Phaät, Ñöùc Phaät chæ noùi coù baûy loaïi tuøy mieân, laøm sao laïi gaéng göôïng taêng leân laøm thaønh chín möôi taùm loaïi? Vì ngaên chaën yù ñoù maø môû ñaëng baûy tuøy mieân laøm thaønh chín möôi taùm; nghóa laø döïa vaøo haønh töôùng, giôùi, boä sai khaùc, trong baûy tuøy mieân thì tuøy mieân duïc tham thuoäc veà boä khaùc nhau cho neân laø naêm, tuøy mieân Saân nhueá cuõng nhö vaäy; tuøy mieân Höõu tham thuoäc veà giôùi khaùc nhau cho neân laø hao, thuoäc veà boä khaùc nhau cho neân laø naêm, giôùi-boä khaùc nhau cho neân laø möôøi; tuøy mieân Maïn vì giôùi khaùc nhau cho neân laø ba, vì boä khaùc nhau cho neân laø naêm, giôùi, boä khaùc nhau cho neân laø möôøi laêm, tuøy mieân Voâ minh cuõng nhö vaäy; tuøy mieân kieán vì giôùi khaùc nhau cho neân laø ba, vì haønh töôùng khaùc nhau cho neân laø naêm, vì boä khaùc nhau cho neân laø möôøi hai, haønh töôùng, giôùi, boä khaùc nhau cho neân laø ba möôi saùu; tuøy mieân Nghi vì giôùi khaùc nhau cho neân laø ba, vì boä khaùc nhau cho neân laø boán, giôùi, boä khaùc nhau cho neân laø möôøi hai. Vì vaäy, baûy tuøy mieân döïa vaøo haønh töôùng-giôùi-boä khaùc nhau, cho neân laøm thaønh chín möôi taùm tuøy mieân. Môû roäng vaø toùm löôïc tuy khaùc nhau maø theå khoâng coù gì sai bieät. Ba kieát cho ñeán chín möôi taùm tuøy mieân, coù maáy baát thieän, maáy voâ lyù? Hoûi: Vì sao soaïn ra phaàn luaän naøy? Ñaùp: Vì ngaên chaën toâng chæ cuûa ngöôøi khaùc ñeå hieån baøy chaùnh nghóa. Nghóa laø hoaëc coù ngöôøi noùi: Taát caû phieàn naõo ñeàu laø baát thieän,

bôûi vì khoâng kheùo leùo maø thaâu nhieáp giöõ gìn. Nhö phaùi thí Duï ñaõ noùi. Vì ngaên chaën yù ñoù ñeå hieån baøy caùc phieàn naõo coù loaïi laø baát thieän, coù loaïi laø voâ kyù. Neáu caùc phieàn naõo bôûi vì khoâng kheùo leùo maø thaâu nhieáp giöõ gìn cho neân laø baát thieän, thì söï khoâng kheùo leùo naøy ñuùng ra khoâng phaûi laø baát thieän, khoâng phaûi laø bôûi vì khoâng kheùo leùo maø thaâu nhieáp giöõ gìn. Khoâng kheùo leùo töùc laø khoâng hieåu bieát gì, söï thaâu nhieáp giöõ gìn laø nghóa töông öng. Töï theå khoâng töông öng vôùi töï theå, cho neân khoâng kheùo leùo ñuùng ra khoâng phaûi laø baát thieän. Laïi coù ngöôøi muoán laøm cho phieàn naõo cuûa coõi duïc ñeàu laø baát thieän, taát caû phieàn naõo cuûa coõi Saéc-Voâ saéc ñeàu laø voâ lyù. Vì ngaên chaën yù ñoù ñeå bieåu hieän roõ raøng Höõu thaân kieán-Bieân chaáp kieán cuûa coõi duïc vaø voâ minh töông öng vôùi chuùng cuõng vaø voâ kyù. Laïi coù ngöôøi noùi: Bôûi vì muoán hieån baøy veà nghóa cuûa moân

loaïi, cho neân soaïn ra phaàn luaän naøy. Nghóa laø tröôùc ñaõ noùi: vì sao ôû ñaây tröôùc laø thieát laäp chöông muïc? Bôûi vì muoán bieåu hieän roõ raøng veà nghóa cuûa caùc moân loaïi, neáu khoâng thieát laäp chöông muïc - moân loaïi thì nghóa khoâng bieát do ñaâu maø ñöôïc hieån baøy; nhö veõ böùc tranh thì khoâng theå naøo veõ böùc tranh giöõa hö khoâng. Vì vaäy, ñaõ thieát laäp chöông muïc roài thì caàn phaûi hieån baøy veà nghóa cuûa moân loaïi. Ñaùp: Trong ba kieát coù neân voâ kyù, ñoù laø höõu thaân kieán Hoûi: Vì sao höõu thaân kieán laø voâ kyù? Ñaùp: Neáu phaùp laø töï taùnh cuûa voâ taøm-voâ quyù töông öng vôùi voâ taøm-voâ quyù, thì cuûa ñaúng löu cuøng khôûi cuûa voâ taøm-voâ quyù laø baát thieän; Höõu thaân kieán khoâng phaûi laø töï taùnh cuûa voâ taøm-voâ quyù, khoâng töông öng vôùi voâ taøm-voâ quyù, khoâng phaûi laø quaû ñaúng löu cuøng khôûi cuûa voâ taøm-voâ quyù cho neân laø voâ kyù. Laïi nöõa, höõu thaân kieán naøy khoâng phaûi laø luoân luoân laøm hoûng yù thích, cho neân khoâng phaûi laø baát thieän, bôûi vì khoâng töông öng vôùi voâ taøm-voâ quyù, cho neân khoâng phaûi laø luoân luoân laøm hoûng yù thích. Laïi nöõa, bôûi vì kieán naøy khoâng traùi vôùi boá thí - trì giôùi - tu thieän, nghóa laø ngöôøi chaáp Ngaõ daáy leân noùi nhö vaäy: do boá thí cho neân mình seõ giaøu coù vui söôùng, do trì giôùi cho neân mình seõ sinh leân coõi trôøi, do tu ñònh cho neân mình seõ ñöôïc giaûi thoaùt; cho neân laø voâ kyù. Laïi nöõa, Höõu thaân kieán naøy chæ meâ laàm töï theå, khoâng böùc naõo ngöôøi khaùc, cho neân laø voâ kyù; nghóa laø ngöôøi chaáp ngaõ luùc maét nhìn thaáy Saéc thì noùi Ngaõ thaáy saéc - saéc laø ngaõ sôû, noùi roäng ra cho ñeán luùc yù hieåu roõ phaùp thì noùi Ngaõ hieåu roõ phaùp - phaùp laø ngaõ sôû, tuy ñoái vôùi töï theå coù caùi chaáp ñieân ñaûo naøy, maø khoâng naõo haïi ngöôøi khaùc, cho neân voâ kyù. Laïi nöõa, höõu thaân kieán naøy khoâng coù quaû dò thuïc, cho neân laø voâ kyù. Toân Giaû Theá Höõu ñöa ra caùch noùi nhö vaäy: “Höõu thaân kieán naøy khoâng coù naêng löïc

phaùt khôûi nghieäp thaân - ngöõ thoâ aùc, cho neân laø voâ kyù”. Hoûi: Phieàn naõo baát thieän cuõng coù loaïi khoâng coù naêng löïc daáy khôûi nghieäp thaân - ngöõ thoâ aùc, thì phaûi laø voâ kyù chaêng? Ñaùp: Tham-saân-si-maïn neáu luùc taêng maïnh, thì chaéc chaén coù naêng löïc phaùt khôûi nghieäp thaân - ngöõ thoâ aùc; Höõu thaân kieán naøy giaû söû luùc taêng maïnh cuõng khoâng coù naêng löïc phaùt khôûi nghieäp thaân - ngöõ thoâ aùc, cho neân laø voâ kyù. Laïi nöõa, Höõu thaân kieán naøy khoâng laøm cho höõu tình rôi vaøo caùc neûo aùc, cho neân laø voâ kyù Hoûi: Phieàn naõo baát thieän cuõng coù loaïi khoâng laøm cho höõu tình rôi vaøo caùc neûo aùc, thì phaûi laø voâ kyù chaêng? Ñaùp: Phieàn naõo baát thieän neáu luùc taêng maïnh thì chaéc chaén laøm cho höõu tình rôi vaøo caùc neûo aùc; Höõu thaân kieán naøy giaû söû luùc taêng maïnh cuõng hoaøn toaøn khoâng laøm cho höõu tình rôi vaøo caùc neûo aùc, cho neân laø voâ kyù. Laïi nöõa, Höõu thaân kieán naøy khoâng theå naøo caûm laáy quaû chaúng phaûi laø aùi, cho neân laø voâ kyù. Hoûi: Kieán naøy ñaõ laøm cho thaân ñôøi sau noái tieáp nhau, thaân ñôøi sau chính laø quaû chaúng phaûi aùi thaâu nhieáp, laøm sao khoâng coù theå caûm laáy quaû

chaúng phaûi laø aùi nhö trong kinh noùi: “Tyø kheo neân bieát! Ta hoaøn toaøn khoâng khen ngôïi ngöôøi daáy khôûi thaân ñôøi sau. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì neáu daáy khôûi thaân ñôøi sau trong neân saùt-na thì laøm cho theâm khoå, khoå aáy chính laø quaû chaúng phaûi aùi thaâu nhieáp”. Ñaùp: Trong naøy ñaõ noùi ñeán quaû chaúng phaûi aùi laø chuûng loaïi cuûa khoå khoå, trong kinh ñaõ noùi ñeán quaû chaúng phaûi aùi laø bao goàm ba chuûng loaïi cuûa khoå, Höõu thaân kieán naøy laøm cho quaû baùo noái tieáp nhau, khoâng phaûi laø chuûng loaïi cuûa khoå khoå, cho neân khoâng traùi vôùi nhau. Laïi nöõa, Höõu thaân kieán naøy tuy daáy khôûi thaân ñôøi sau, vì goác reã cuûa khoå khoå maø noùi laø theâm khoå, nhöng khoâng laøm nhaân dò thuïc cho noù, cho neân laø voâ kyù. Ñaïi ñöùc noùi raèng: “Höõu thaân kieán naøy laø chaáp ñieân ñaûo, laø khoâng an oån, laø chuûng loaïi ngu si, cho neân laø baát thieän. Neáu Höõu thaân kieán khoâng phaûi laø baát thieän, thì coøn coù phaùp naøo coù theå goïi laø baát thieän?” Nhö Ñöùc Theá Toân noùi: “Cho ñeán ngu si ñeàu laø baát thieän.” Caùch noùi ñoù khoâng hôïp lyù, bôûi vì khoâng phaûi laø nhaân dò thuïc. Neáu Höõu thaân kieán ñeàu laø baát thieän thì coõi Saéc-voâ saéc phaûi coù khoå khoå, nhöng maø Ñöùc Theá Toân noùi “Cho ñeán ngu si ñeàu laø baát thieän”, bôûi vì khoâng phaûi laø phöông tieän kheùo leùo cho neân noùi laø baát thieän, chöù khoâng noùi laø bôûi vì coù theå caûm laáy quaû chaúng yeâu thích. Hai loaïi caàn phaûi phaân bieät, ñoù laø kieát Giôùi caám thuû laø kieát Nghi, hoaëc laø baát thieän, hoaëc laø voâ kyù.

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 50 911

Hoûi: Caàn phaûi phaân bieät thì nghóa laø gì? Ñaùp: Caàn phaûi phaân tích cho neân goïi laø caàn phaûi phaân bieät, nghóa laø hai kieát sau, neân phaàn laø baát thieän - neân phaàn laø voâ kyù, cho neân caàn phaûi phaân bieät. Luaän giaû phaân bieät thì lôøi noùi nhö vaäy: “Hai kieát ñaõ hoûi caàn phaûi phaân bieät nhôù kyõ chöù khoâng phaûi laø luoân luoân nhö nhau, vì vaäy cho neân noùi laø hai loaïi caàn phaûi phaân bieät, nghóa laø hai Kieát ôû coõi Duïc laø baát thieän, ôû coõi Saéc vaø Voâ saéc laø voâ kyù”. Hoûi : Taïi sao phieàn naõo cuûa coõi Saéc vaø Voâ saéc laø voâ kyù? Ñaùp : Neáu phaùp laø töï taùnh cuûa voâ taøm-voâ quyù töông öng vôùi voâ taøm-voâ quyù, thì quaû ñaüng löu cuøng khôûi cuûa voâ taøm-voâ quyù laø baát thieän; phieàn naõo cuûa coõi saéc-voâ saéc thì khoâng nhö vaäy, cho neân laø voâ kyù. Laïi nöõa, phieàn naõo cuûa coõi Saéc-Voâ saéc khoâng phaûi laø luoân luoân laøm hoûng yù thích, cho neân khoâng phaûi laø baát thieän, bôûi vì khoâng töông öng vôùi voâ taøm- voâ quyù cho neân khoâng phaûi laø luoân luoân laøm hoûng yù thích. Laïi nöõa, phieàn naõo cuûa coõi Saéc-Voâ saéc khoâng coù quaû dò thuïc, cho neân laø voâ kyù. Hoûi: Döïa vaøo luaän maø sinh ra luaän, taïi sao phieàn naõo cuûa coõi Saéc- Voâ saéc khoâng coù quaû dò thuïc? Ñaùp: Bôûi vì boán chi-naêm chi Ñònh ñaõ laøm cho khuaát phuïc; nhö caùc loaïi raén ñoäc bò chuù thuaät ñaõ laøm cho khuaát phuïc thì khoâng theå naøo laøm gaây haïi ñöôïc, ôû ñaây cuõng nhö vaäy. Laïi nöõa, bôûi vì coõi treân khoâng coù nôi naøo thaâu nhieáp dò thuïc aáy, neáu phieàn naõo ôû ñoù coù dò thuïc thì phaûi laø Khoå thoï, maø Khoå thoï thì chaéc chaén laø heä thuoäc cuûa coõi Duïc, khoâng thích hôïp vôùi dò thuïc phieàn naõo cuûa coõi treân laø heä thuoäc coõi Duïc,

cho neân phieàn naõo cuûa coõi treân chaéc chaén khoâng coù dò thuïc. Laïi nöõa, nhöõng Taø Kieán ôû coõi aáy khoâng phaûi laø heát söùc ñieân ñaûo, bôûi vì ñoái vôùi phaïm vi xöù sôû töông töï maø daáy khôûi, khoâng naõo haïi ngöôøi khaùc bôûi vì chæ laø voâ kyù, nghóa laø Taø Kieán ôû ñoù baøi baùn noùi laø khoâng coù khoå, nhöng hai coõi treân coù nieàm vui töông töï; Kieán thuû cuûa coõi treân chaáp caùc uaån ôû ñoù cho laø baäc nhaát, nhöng ôû ñoù cuõng coù baäc nhaát töông töï; Giôùi caám thuû ôû ñoù chaáp caùc uaån ôû ñoù cho laø coù theå thanh tònh nhöng ôû ñoù cuõng coù loaïi coù theå thanh tònh töông töï. Nghóa laø ñaïo cuûa coõi Saéc coù theå thanh tònh coõi duïc, ñaïo cuûa coõi Voâ saéc coù theå laøm thanh tònh coõi Saéc, cho neân phieàn naõo cuûa coõi aáy chaéc chaén khoâng phaûi laø baát thieän. Toân Giaû Theá Höõu ñöa ra caùch noùi nhö vaäy: “Phieàn naõo cuûa coõi treân khoâng theå naøo phaùt khôûi nghieäp thaân-ngöõ thoâ aùc, cho neân laø voâ kyù”. Hoûi: Phieàn naõo baát thieän cuõng coù loaïi khoâng coù naêng löïc phaùt khôûi nghieäp thaân-ngöõ thoâ aùc, thì phaûi laø voâ kyù chaêng? Ñaùp: Phieàn naõo baát thieän neáu luùc taêng maïnh thì chaéc chaén coù naêng

löïc phaùt khôûi nghieäp thaân-ngöõ thoâ aùc; phieàn naõo cuûa coõi treân giaû söû luùc taêng maïnh thì cuõng khoâng coù theå phaùt khôûi nghieäp thaân-ngöõ thoâ aùc, bôûi vì laø voâ kyù. Laïi nöõa, phieàn naõo cuûa coõi treân khoâng laøm cho höõu tình rôi vaøo caùc neûo aùc, bôûi vì laø voâ kyù. Hoûi: Phieàn naõo baát thieän cuõng coù loaïi khoâng laøm cho höõu tình rôi vaøo caùc neûo aùc, thì phaûi laø voâ kyù chaêng? Ñaùp: Phieàn naõo baát thieän luùc taêng maïnh thì chaéc chaén laøm cho höõu tình rôi vaøo caùc neûo aùc; phieàn naõo cuûa coõi treân giaû söû luùc taêng maïnh thì cuõng hoaøn toaøn khoâng laøm cho höõu tình rôi vaøo caùc neûo aùc, bôûi vì laø voâ kyù. Laïi nöõa, phieàn naõo cuûa coõi aáy khoâng theå naøo caûm laáy quaû chaúng yeâu thích bôûi vì laø voâ kyù. Hoûi : Phieàn naõo cuûa coõi aáy ñaõ laøm cho thaân ñôøi sau noái tieáp nhau, thaân ñôøi sau laø quaû chaúng yeâu thích thaâu thieáp, laøm sao khoâng coù theå caûm laáy quaû chaúng yeâu thích. Nhö trong kinh noùi: “Tyø kheo neân bieát! Ta hoaøn toaøn khoâng khen ngôïi ngöôøi daáy khôûi thaân ñôøi sau. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì luùc daáy khôûi thaân ñôøi sau trong neân saùt-na thì laøm cho theâm khoå, khoå aáy chính laø quaû chaúng yeâu thích thaâu thieáp”. Ñaùp : Trong naøy ñaõ noùi ñeán quaû chaúng yeâu thích laø chuûng loaïi cuûa khoå khoå, trong Kinh ñaõ noùi ñeán quaû chaúng yeâu thích aáy laø bao goàm ba chuûng loaïi cuûa khoå, phieàn naõo cuûa coõi treân laøm cho quaû baùo noái tieáp nhau khoâng phaûi laø chuûng loaïi cuûa khoå khoå, cho neân khoâng traùi ngöôïc nhau. Ñaïi ñöùc noùi raèng: “Phieàn naõo cuûa coõi treân neáu nhö laø voâ kyù thì laïi coù phaùp naøo coù theå goïi laø baát thieän?” Nhö Ñöùc Theá Toân noùi: “Neáu caùc phieàn naõo coù naêng löïc khôûi nghieäp ñeàu laø baát thieän”. Caùch noùi ñoù khoâng hôïp lyù bôûi vì neáu phieàn naõo kia laø baát thieän, thì coõi Saéc - Voâ saéc phaûi coù khoå khoå nhöng maø Ñöùc Theá Toân noùi: “Neáu caùc phieàn naõo coù naêng löïc phaùt khôûi nghieäp ñeàu laø baát thieän”, laø döïa vaøo aùc nghieäp maø noùi cho neân khoâng traùi ngöôïc nhau. Ba caên baát thieän chæ laø

baát thieän, bôûi vì töï taùnh cuûa noù laø baát thieän laïi laøm cho taát caû caùc phaùp baát thieän, bôûi vì noù laø goác reã, laø con ñöôøng, laø thöù töï nguoàn goác, laø töï ñoäng gaây ra, laø sinh, laø duyeân, laø höõu, laø taäp, laø cuøng khôûi. Trong ba Laäu coù neân voâ kyù ñoù laø Höõu laäu. Bôûi vì caùc nhaân duyeân ñaõ noùi treân cho neân laø taát caû phieàn naõo cuûa coõi Saéc-Voâ saéc ñeàu laø voâ kyù. Hai loaïi caàn phaûi phaân bieät ñoù laø Duïc laäu, hoaëc laø baát thieän-hoaëc

laø voâ kyù. Voâ taøm-voâ quyù vaø phaùp töông öng vôùi chuùng laø baát thieän, voâ taøm- voâ quyù laø hieän baøy töï taùnh cuûa chuùng, cho laø baát thieän, laø phaùp töông öng vôùi chuùng laø hieån baøy ba möôi boán söï trong Duïc laäu vaø phaàn ích cuûa ba loaïi cuõng laø baát thieän. Phaàn ích cuûa ba loaïi, ñoù laø phaàn ích cuûa hoân traàm-thuïy mieân-tuøy mieân töông öng vôùi Duïc laäu. Coøn laïi laø voâ kyù, nghóa laø trong Duïc laäu thì Höõu thaân kieán-Bieân chaáp kieán vaø phaàn ích cuûa ba loaïi ñeàu laø voâ kyù. Phaàn ích cuûa ba loaïi nghóa laø Höõu thaân kieán-Bieân chaáp kieán töông öng vôùi phaàn ích cuûa hoân traàm-thuïy mieân- tuøy mieân. Naêm phaùp nhö vaäy khoâng töông öng vôùi voâ taøm-voâ quyù cho neân ñeàu laø khoâng phaûi laø baát thieän. Hoûi: Voâ taøm khoâng töông öng vôùi voâ taøm, voâ quyù khoâng töông öng vôùi voâ quyù, leõ naøo laø voâ kyù chaêng? Ñaùp: Voâ taøm tuy khoâng töông öng vôùi voâ taøm, maø töông öng vôùi voâ quyù; voâ quyù tuy khoâng töông öng vôùi voâ quyù nhöng töông öng vôùi voâ taøm; caû hai loaïi ñeàu khoâng töông öng thì môùi laø voâ kyù. Voâ minh laäu hoaëc laø baát thieän-hoaëc laø voâ kyù; töông öng vôùi voâ taøm-voâ quyù laø baát thieän, nghóa laø Voâ minh cuûa coõi Duïc do kieán Taäp- Dieät-Ñaïo vaø tu maø ñoaïn chæ laø baát thieän; ba kieán töông öng vôùi nghi- maïn-tham-saân do Kieán Khoå maø ñoaïn voâ minh baát coäng cuõng laø baát thieän. Coøn laïi laø voâ kyù, nghóa laø hai kieán töông öng vôùi coõi Duïc vaø taát caû voâ minh cuûa coõi Saéc-Voâ saéc, bôûi vì khoâng töông öng vôùi voâ taøm-voâ quyù cho neân ñeàu laø voâ kyù. Hoûi: Taïi sao trong möôøi Trieàn chæ noùi ñeán töông öng vôùi voâ taøm- voâ quyù? Ñaùp: Laø yù cuûa ngöôøi soaïn luaän muoán nhö vaäy, nghóa laø ngöôøi soaïn luaän tuøy theo yù muoán soaïn luaän khoâng traùi vôùi phaùp töôùng, cho neân khoâng caàn phaûi vaën hoûi. Laïi nöõa, hai phaùp naøy chæ laø baát thieän töông öng vôùi taát caû taâm baát thieän ôû khaép nôi, cho neân chæ noùi ñeán chuùng. Phaãn-Phuù-Taät-San tuy chæ laø baát thieän, maø khoâng töông öng vôùi taát caû taâm baát thieän ôû khaép nôi; hoân traâm- tuøy mieân tuy töông öng vôùi taát caû caùc taâm baát thieän ôû khaép nôi, maø khoâng phaûi laø baát thieän; thuïy mieân vaø AÙc taùc thì hai nghóa ñeàu khoâng coù, cho neân khoâng noùi ñeán. Tuøy mieân vaø Caáu döïa theo ñaây neân bieát! Voâ taøm-voâ quyù thì hai nghóa ñeàu coù, maát ñoä nhieàu ít cuøng vôùi nghóa baát thieän nhö nhau, nhö chieác hoäp vaø caùi naép caân xöùng vôùi nhau, cho neân chæ noùi ñeán töông öng. Trong boán Boäc löu coù neân voâ kyù, ñoù laø Höõu boäc löu, nghóa nhö tröôùc ñaõ noùi. Ba loaïi caàn phaûi phaân bieät, ñoù laø Duïc boäc löu, hoaëc laø baát thieän- hoaëc laø voâ kyù, voâ taøm-voâ quyù vaø phaùp töông öng vôùi chuùng laø baát

thieän. Voâ taøm-voâ quyù, laø hieån baøy töï taùnh cuûa chuùng chæ laø baát thieän vaø phaùp töông öng vôùi chuùng, laø hieån baøy hai möôi boán söï trong Duïc boâïc löu vaø phaàn ít cuûa ba loaïi, cuõng laø baát thieän. Phaàn ít cuûa ba loaïi, nghóa laø phaàn ít cuûa hoân traàm-thuïy mieân-tuøy mieân töông öng vôùi Duïc boäc löu, coøn laïi laø voâ kyù, nghóa laø trong Duïc boäc löu thì phaàn ít cuûa hoân traàm- thuïy mieân-tuøy mieân töông öng vôùi Höõu thaân Kieán-Bieân chaáp Kieán, khoâng töông öng vôùi voâ taøm-voâ quyù bôûi vì ñeàu laø voâ kyù. Kieán boäc löu hoaëc laø baát thieän-hoaëc laø voâ kyù, ba kieán cuûa coõi duïc laø baát thieän, ñoù laø Taø kieán-kieán thuû-giôùi caám thuû, bôûi vì töông öng vôùi voâ taøm-voâ quyù; hai kieán cuûa coõi Duïc-naêm kieán cuûa coõi Saéc-Voâ saéc laø voâ kyù, bôûi vì khoâng töông öng vôùi voâ taøm-voâ quyù. Voâ minh boäc löu, hoaëc laø baát thieän hoaëc laø voâ kyù, töông öng vôùi voâ taøm-voâ quyù laø baát thieän, nghóa laø voâ minh cuûa coõi Duïc do kieán taäp-Dieät-Ñaïo vaø tu maø ñoaïn chæ laø baát thieän; ba kieán töông öng vôùi nghi-maïn-tham-saân do kieán khoå maø ñoaïn vaø voâ minh baát coäng cuõng laø baát thieän. Coøn laïi laø voâ kyù, nghóa laø hai kieán töông öng vôùi coõi Duïc vaø taát caû voâ minh cuûa coõi Saéc-Voâ saéc, bôûi vì khoâng töông öng vôùi voâ taøm-voâ quyù cho neân ñeàu laø voâ kyù. Nhö boán Boäc löu, boán AÙch cuõng nhö vaäy, bôûi vì teân goïi vaø Theå cuûa Boäc löu AÙch nhö nhau. Trong boán thuû coù neân voâ kyù, ñoù laø Nghóa ngöõ thuû, nghóa laø tröôùc ñaõ noùi. Ba loaïi caàn phaûi phaân bieät, ñoù laø Duïc thuû, hoaëc laø baát thieän, hoaëc laø voâ kyù, hoaëc laø voâ taøm, hoaëc laø voâ quyù vaø phaùp töông öng vôùi chuùng laø baát thieän. Voâ taøm-voâ quyù laø hieån baøy töï taùnh cuûa chuùng chæ laø baát thieän; vaø phaùp töông öng vôùi chuùng laø hieån baøy hai möôi taùm Duïc hoaëc vaø phaàn ít cuûa boán loaïi laø baát thieän. Phaàn ít cuûa boán loaïi nghóa laø phaàn ít cuûa hoân traàm-thuïy mieân-tuøy mieân-voâ minh töông öng vôùi Duïc thuû. Coøn laïi laø voâ kyù, nghóa laø trong Duïc thuû thì phaàn ít cuûa hoân traàm- thuïy mieân-tuøy mieân-voâ minh töông öng vôùi Höõu thaân kieán, bieân chaáp kieán, khoâng töông öng vôùi voâ taøm-voâ quyù bôûi vì ñeàu laø voâ kyù. Kieán thuû hoaëc laø baát thieän, hoaëc laø voâ kyù hai kieán cuûa coõi Duïc laø baát thieän, ñoù laø Taø kieán vaø kieán thuû hai kieán cuûa coõi Duïc, boán kieán cuûa coõi Saéc-Voâ saéc laø voâ kyù. Hai kieán cuûa coõi Duïc ñoù laø Höõu thaân kieán vaø Bieân chaáp kieán; boán kieán cuûa coõi saéc-voâ saéc, ñoù laø trong naêm kieán töø ra Giôùi caám thuû. Giôùi caám thuû, hoaëc laø baát thieän, hoaëc laø voâ kyù; ôû coõi Duïc laø baát thieän, bôûi vì töông öng vôùi voâ taøm-voâ quyù; ôû coõi Saéc-Voâ saéc laø voâ kyù, bôûi vì khoâng töông öng vôùi voâ taøm-voâ quyù; ôû coõi Saéc-Voâ saéc laø voâ kyù. Trong boán thaân Heä coù hai baát thieän, ñoù laø Tham Duïc vaø Saân nhueá. Hai loaïi caàn phaûi phaân bieät ñoù laø Giôùi caám thuû Thaân nhueá vaø chaáp ñaây laø thöïc Thaân heä; ôû coõi Duïc laø baát thieän, bôûi vì töông öng vôùi voâ taøm-voâ

quyù, ôû coõi Saéc-Voâ saéc laø voâ kyù, bôûi vì khoâng töông öng vôùi voâ taøm-voâ quyù. Naêm caùi chæ baát thieän, bôûi vì ñeàu töông öng vôùi voâ taøm-voâ quyù. Trong naêm Kieát coù ba baát thieän, ñoù laø kieát Saân-Taät vaø San. Hai loaïi caàn phaûi phaân bieät, ñoù laø kieát tham-maïn hoaëc laø baát thieän-hoaëc laø voâ kyù; ôû coõi Duïc laø baát thieän, bôûi vì töông öng vôùi voâ taøm- voâ quyù; ôû coõi Saéc-Voâ saéc laø voâ kyù, bôûi vì khoâng töông öng vôùi voâ taøm-voâ quyù. Trong naêm kieát thuaän phaàn döôùi coù hai baát thieän ñoù laø Tham duïc vaø Saân nhueá; coù neân voâ kyù, ñoù laø Höõu thaân kieán. Hai loaïi caàn phaûi phaân bieät ñoù laø Kieát Giôùi caám thuû vaø Kieát Nghi, hoaëc laø baát thieän, hoaëc laø voâ kyù, ôû coõi Duïc laø baát thieän, ôû coõi Saéc-Voâ saéc laø voâ kyù. Naêm kieát thuaän phaàn treân chæ coù voâ kyù bôûi vì khoâng töông öng vôùi voâ taøm-voâ quyù; ôû coõi Duïc laø baát thieän, ôû coõi Saéc-Voâ saéc laø voâ kyù. Trong saùu AÙi thaân coù hai baát thieän ñoù laø do Tyû-Thieät xuùc maø sinh ra AÙi thaân. Boán loaïi caàn phaûi phaân bieät, ñoù laø Nhaõn-Nhó-Thaân xuùc maø sinh ra AÙi thaân, hoaëc laø baát thieän, hoaëc laø voâ kyù, ôû coõi Duïc laø baát thieän, ôû coõi coõi Phaïm Theá laø voâ kyù; do YÙ xuùc maø sinh ra AÙi thaân, hoaëc laø baát thieän hoaëc laø voâ kyù, ôû coõi Duïc laø baát thieän, ôû coõi Saéc vaø Voâ saéc laø voâ kyù. Naêm kieát thuaän phaàn treân chæ coù voâ kyù, bôûi vì khoâng töông öng vôùi voâ taøm-voâ quyù. Trong naêm kieán coù hai voâ kyù, ñoù laø Höõu thaân kieán vaø Bieân chaáp kieán. Ba loaïi caàn phaûi phaân bieät ñoù laø Taø kieán-kieán thuû vaø Giôùi caám thuû hoaëc laø baát thieän-hoaëc laø voâ kyù; ôû coõi Duïc laø baát thieän, ôû coõi Saéc-Voâ saéc laø voâ kyù. Trong saùu AÙi thaân coù hai baát thieän, ñoù laø do Tyû-Thieät xuùc maø sinh ra AÙi thaân. Boán loaïi caàn phaûi phaân bieät, ñoù laø do Nhaõn-Nhó-Thaân xuùc maø sinh ra AÙi thaân hoaëc laø baát thieän-hoaëc laø voâ kyù, ôû coõi Duïc laø baát thieän, ôû coõi Phaïm Theá laø voâ kyù; do YÙ xuùc maø sinh ra AÙi thaân, hoaëc laø baát thieän hoaëc laø voâ kyù, ôû coõi Duïc laø baát thieän, ôû coõi Saéc-Voâ saéc laø voâ kyù. Trong baûy tuøy mieân coù hai baát thieän, ñoù laø tuøy mieân Duïc tham vaø tuøy mieân Saân nhueá; coù neân voâ kyù ñoù laø tuøy mieân Höõu tham. Boán loaïi caàn phaûi phaân bieät, ñoù laø tuøy mieân Maïn vaø Nghi, hoaëc laø baát thieän hoaëc laø voâ kyù ôû coõi Duïc laø baát thieän, ôû coõi Saéc-Voâ saéc laø voâ kyù; tuøy mieân Voâ minh, hoaëc laø baát thieän hoaëc laø voâ kyù, töông öng vôùi voâ taøm-voâ quyù laø baát thieän, nghóa laø voâ minh cuûa coõi Duïc do Kieán Taäp-Dieät-Ñaïo vaø tu maø ñoaïn, Höõu thaân Kieán, Bieân chaáp Kieán khoâng töông öng vôùi voâ minh maø kieán khoå do ñoaïn; coøn laïi laø voâ kyù ñoù laø Höõu thaân Kieán-Bieân chaáp Kieán

cuûa coõi Duïc töông öng vôùi voâ minh vaø taát caû voâ minh cuûa coõi Saéc-Voâ saéc. Tuøy mieân Kieán, hoaëc laø baát thieän, hoaëc laø voâ kyù ba kieán cuûa coõi Duïc laø baát thieän, ñoù laø Taø Kieán- Kieán Thuû vaø Giôùi caám thuû, hai kieán cuûa coõi Duïc vaø naêm kieán cuûa coûi Saéc-Voâ saéc laø voâ kyù. Trong chín Kieát coù ba baát thieän, ñoù laø Kieát Nhueá-Taät vaø San. Saùu loaïi caàn phaûi phaân bieät ñoù laø Kieát AÙi-Maïn-Thuû-Nghi, hoaëc laø baát thieän- hoaëc laø voâ kyù, ôû coõi Duïc laø baát thieän, ôû coõi Saéc-Voâ saéc laø voâ kyù; Kieát Voâ minh hoaëc laø

baát thieän hoaëc laø voâ kyù, töông öng vôùi voâ taøm-voâ quyù laø baát thieän coøn laïi laø voâ kyù, nghóa nhö ôû tröôùc noùi. Kieát Kieán hoaëc laø baát thieän, hoaëc laø voâ kyù, moãi kieán ôû coõi Duïc laø baát thieän, ñoù laø Taø Kieán, hai kieán cuûa coõi Duïc laø Höõu thaân Kieán-Bieân chaáp Kieán, ba kieán cuûa coõi Saéc-Voâ saéc laø voâ kyù. Trong chín möôi taùm Tuøy mieân coù ba möôi ba baát thieän, saùu möôi boán voâ kyù; neân loaïi caàn phaûi phaân bieät ñoù laø tuøy mieân voâ minh cuûa coõi Duïc do kieán khoå maø ñoaïn, hoaëc laø baát thieän hoaëc laø voâ kyù töông öng vôùi voâ taøm-voâ quyù ñoù laø Höõu thaân Kieán-Bieân chaáp Kieán, khoâng töông öng vôùi voâ minh; coøn laïi laø voâ kyù, ñoù laø Höõu thaân Kieán-Bieân chaáp Kieán töông öng vôùi voâ minh.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.